

ЕМОТИОЛОГІЯ І ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА: ПЕРЕТИН І ВЗАЄМОДІЯ

У сфері сучасних гуманітарних наук спостерігаємо посилення й поглиблення міждисциплінарного підходу до вивчення мови, лінгвоперсони, довкілля, у якому вони реалізуються. У цьому контексті актуальними постають емотиологія та прикладна лінгвістика, які зберігають свої окремі теоретичні основи й методологічні підходи, однак перетинаються та взаємодіють, створюючи підґрунтя для всебічного дослідження й розуміння процесів людської комунікації.

Емотиологія (лінгвістика емоцій, емоційна лінгвістика) – спеціалізована галузь мовознавства, зосереджена на систематичному вивченні вираження емоцій, їх сприйняття та концептуалізації за допомогою мови. Основною ідеєю емотиології є усвідомлення того, що емоції – фундаментальний компонент людської комунікації, що вимагає специфічних аналітичних методів [2].

Серед кваліфікаційних ознак емотиології як наукової дисципліни: міждисциплінарність методології (поєднання лінгвістичного аналізу з психологічними, когнітивними, неврологічними методами); поєднання якісних методів дослідження з кількісними (застосування корпусної лінгвістики, експериментальної психолінгвістики, дискурс-аналізу для вивчення того, як емоції кодуються, декодуються, передаються через лінгвістичні канали); наявність кількох субдоменів (лексична емотиологія – досліджує емоційну лексику та семантичні поля; прагматична

емотиологія – аналізує емоційні мовленнєві акти і розмовні імплікатури; просодична емотиологія – вивчає інтонаційні моделі та емоційну просодію; когнітивна емотиологія – досліджує ментальну репрезентацію емоційних концептів); фокус на емоційній автентичності, культурній специфічності, контекстуальних особливостях; вивчення як експліцитних емоційних виразів, так і імпліцитних емоційних маркерів, метафоричних концептуалізацій емоцій та міжмовних варіацій в емоційній категоризації та різних виражальних моделях.

Прикладна лінгвістика – мультидисциплінарна галузь, що займається практичним застосуванням лінгвістичних теорій і висновків (з соціолінгвістики, психолінгвістики, когнітивної лінгвістики, комп'ютерної лінгвістики) до реальних проблем і питань, пов'язаних із використанням, вивченням та навчанням мови. На відміну від теоретичної (яка в першу чергу розглядає мову як абстрактну систему), прикладна лінгвістика наголошує на функційних і контекстуальних вимірах мови в різних соціальних, освітніх, професійних середовищах [1].

До основних кваліфікаційних характеристик прикладної лінгвістики належать: проблемно-орієнтований підхід, емпірична методологія, практична релевантність. Серед вирішуваних питань: засвоєння другої мови, мовна педагогіка, перекладознавство, клінічна лінгвістика, розвиток мовної політики.

Серед основних точок перетину емотиології та прикладної лінгвістики: міждисциплінарна орієнтація; акцент на контекстуальних і функційних аспектах використання мови (лінгвістичний аналіз при цьому повинен ураховувати ситуаційні, культурні, міжособистісні фактори, що впливають на комунікацію); розуміння мови як динамічного, соціально вбудованого явища, а не статичної формальної системи.

Відмінними водночас постають обсяг, фокус і застосування емотиології та прикладної лінгвістики: перша зосереджена на емоційних вимірах мови, на потребі зрозуміти, як емоції

виявлювані в різних мовах і культурах (причому як у синхронії, так і в діяхронії); друга ж охоплює ширше коло вирішуваних завдань, не обмежуючись специфічними лінгвістичними явищами (насамперед у синхронії).

Перетинання емотиології та прикладної лінгвістики створює синергетичні можливості, що посилюють теоретико-емпіричні внески обох наукових галузей. Так, емотиологія створює і надає теоретичну базу для прикладної лінгвістики в аспекті визначення емоцій та їхньої ролі в мові. Прикладна лінгвістика унаочнює, конкретизує, деталізує й описує емоції, тобто надає емотиології експериментальні, точні результати вивчення емоцій. Перспективними є такі напрями їхньої взаємодії: глибше розуміння емоцій та їхньої ролі у мові та комунікації, зокрема конфліктній; можливість кращого усвідомлення людської психології та розробки ефективних засобів міжособистісного спілкування.

Список використаних джерел

1. Біскуп І. Quo Vadis? Прикладна лінгвістика у другій декаді XXI століття. *Лінгвістичні студії. Linguistic Studies*. 2024. Вип. 47. С. 137–148.
2. Залужна О., Колісник Д. Лінгвоемоціологія як міждисциплінарна наука: генеза, еволюція, основні концепції. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 78, Том 1. С. 228–235.